T087 TKL 5 (06) Luận Thập Trụ Tỳ Bà Sa Q3

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3

LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA
QUYEÅN 3

Phaåm 5: THÍCH NGUYEÄN, Phaàn 2

Nguyeän laøm cho coõi Phaät thanh tònh, Dieät tröø nhöõng aùc haønh laãn taïp. Nhöõng vieäc laøm baát tònh laø: Saùt sinh, troäm caép, taø daâm, noùi doái, noùi hai löôõi, noùi lôøi aùc, noùi lôøi theâu deät, tham lam, giaän döõ, soáng taø vaïy, uoáng röôïu. Trong coõi nöôùc coøn coù ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh vaø nhöõng coõi aùc, ñoù laø nhöõng thöù baát tònh. Laïi nöõa, chuùng sinh khoâng coù loøng tin, bieáng nhaùc, taâm roái loaïn, ngu si, dua nònh, ganh gheùt, boûn seûn, giaän döõ, cöøu haän, meâ theo taø kieán, kieâu maïn, hoãn laùo voâ loái, cho mình hay gioûi maø xaác xöôïc, cho mình hôn ngöôøi, laøm ra veû laï kyø, caàu quen thaân, xuùi giuïc, ñeø eùp vaø naâng cao, töø lôïi naøy caàu lôïi khaùc, chuoäng vui traàn theá, buoâng lung, yù töù buoâng thaû, öa ñieàu aùc, baát chính, taø daâm, khoâng bieát ñeán cha meï, Sa-moân, Baø-la-moân, khoâng nhaãn nhuïc, phaù oai nghi, hoûi vaën, quaùn theo tri giaùc taø nguïy, tham duïc, saân haän, ham nguû, ñuøa côït, moïi xaáu aùc ñoù ñeàu ñöôïc che laáp bôûi nghi ngôø vaø hoái tieác, cho neân goïi laø baát tònh. Laïi nöõa, coøn coù nhieàu chim aùc, nhieàu giaëc cöôùp thuø oaùn, haïn haùn ñeán noãi khoâng coù gioït nöôùc uoáng, ñoùi khaùt, dòch haïch, khieán ngöôøi sôï, caû ñeán phi nhaân cuõng sôï. Beân trong thì boïn phaûn nghòch, beân ngoaøi thì giaëc giaõ, hoaëc möa nhieàu, hoaëc haïn haùn. Nhöõng suy suïp thaûm naõo aáy laø baùo hieäu moät tieåu kieáp taän dieät. Ñoù laø baát tònh. Laïi nöõa, chuùng sinh cheát yeåu, saéc maët xaáu aùc, khoâng coù söùc löïc, ñau khoå lan traøn, thieáu can ñaûm, nhieàu beänh taät, thieáu oai löïc, thieáu baø con laønh, nhieàu baø con aùc, tình baø con deã tan vôõ, nhaø ôû chaät choäi, cuoäc soáng yeáu keùm, baát chính xuaát gia, goïi laø baát tònh.

Laïi nöõa, coù nhöõng Taêng-khö-du-giaø, Öu-laàu-ca vöông, Na-ba-la- tha, Tyø-khö-na, Bình-sa-vöông, tieân nhaân Na-kieát-löôïc, tieân nhaân voi, ngöôøi ñoaïn daâm, ñeä töû tu haønh cao thöôïng. Keû chaên deâ, ngöôøi coù loøng cao caû, ngöôøi nhaãn nhuïc. Ngöôøi soáng khoù khaên nhö Kieàu-ñaøm-ma, Cöu- lan-ñaø. Keû cöùu ñoä ngöôøi, keû gaùnh nöôùc. Baø-la-sa-giaø-na, Phaû-la-ñoïa-xaø, ngöôøi quaán y, ngöôøi khoâng coù y, ngöôøi maëc y da thuoäc, keû maëc aùo da, keû maëc aùo baèng coû, ngöôøi maëc y döôùi, ngöôøi maëc aùo keát baèng loâng chim Giaùc ñieäc, ngöôøi maëc aùo baèng voû caây, keû taém giaët ngaøy ba laàn, ngöôøi tuøy thuaän. Keû thôø Phaïm vöông, ngöôøi thôø Cöùu-ma-la, ngöôøi thôø Tyø-xaù- xaø, ngöôøi thôø Kim-sí-ñieåu, ngöôøi thôø Caøn-thaùt-baø, ngöôøi thôø Dieâm-la vöông, ngöôøi thôø Tyø-sa-moân vöông, ngöôøi thôø thaàn Maät Tích, ngöôøi thôø thaàn Phuø-ñaø, ngöôøi thôø roàng, Sa-moân loûa theå, Sa-moân aùo traéng, Sa-moân aùo nhuoäm, Sa-moân Maït-ca-leâ. Ngöôøi Tyø-la-ña-töû, ngöôøi Ca-chieân-dieân Ni-kieàn-töû, ngöôøi Taùc-kyø-giaù-töû, ngöôøi giöõ giôùi traâu, ngöôøi giöõ giôùi nai, ngöôøi giöõ giôùi choù, ngöôøi giöõ giôùi ngöïa, ngöôøi giöõ giôùi voi, ngöôøi giöõ giôùi aên xin, ngöôøi giöõ giôùi Cöùu-ma-la, ngöôøi giöõ giôùi chö Thieân, ngöôøi giöõ giôùi cao thöôïng, ngöôøi giöõ giôùi daâm duïc, ngöôøi giöõ giôùi tònh khieát, ngöôøi giöõ giôùi löûa. Laïi coù ngöôøi noùi Saéc dieät laø Nieát-baøn, ngöôøi noùi Thanh dieät laø Nieát-baøn, ngöôøi noùi Höông dieät laø Nieát-baøn, ngöôøi noùi Vò dieät laø Nieát- baøn, ngöôøi noùi Xuùc dieät laø Nieát-baøn, ngöôøi noùi Giaùc quaùn dieät laø Nieát- baøn, ngöôøi noùi hyû dieät laø Nieát-baøn, ngöôøi noùi khoå-vui dieät laø Nieát-baøn. Ngöôøi quaán aùo öôùt laøm voøng hoa, ngöôøi duøng nöôùc saïch, ngöôøi aên saïch, ngöôøi soáng saïch, ngöôøi caàm chaøy giaõ, ngöôøi ñaäp ñaù, ngöôøi möøng khi taém, ngöôøi laën huïp döôùi soâng, ngöôøi ôû nôi troáng traûi, ngöôøi naèm treân gai nhoïn, ngöôøi coù taùnh theá gian, ngöôøi to lôùn, ngöôøi chaáp ngaõ, ngöôøi öa saéc, ngöôøi öa aâm thanh, ngöôøi öa muøi thôm, ngöôøi öa ñoà ngon, ngöôøi öa ñuïng chaïm, ngöôøi bieát veà ñaát, ngöôøi bieát veà nöôùc, ngöôøi bieát veà löûa, ngöôøi bieát veà gioù, ngöôøi bieát veà hö khoâng, ngöôøi bieát veà hoøa hôïp, ngöôøi bieát veà bieán ñoåi, ngöôøi bieát veà maét, ngöôøi bieát veà tai, ngöôøi bieát veà muõi, ngöôøi bieát veà löôõi, ngöôøi bieát veà thaân, ngöôøi bieát veà yù, ngöôøi bieát veà thaàn tuùc. Xuaát gia hay taïi gia maø tin vaø laøm theo nhöõng taø kieán nhö vaäy ñeàu goïi laø baát tònh. Laïi nöõa, maët ñaát choã cao, choã thaáp, haàm hoá, goø noång, röøng buïi, gai choâng beùn nhoïn, gaây nhieàu trôû ngaïi, ñaát ñaày buïi caùt tanh hoâi, vôùi buøn nhô nhôùp, nöôùc luït ñoïng vuõng nhö coái ñaù bò vuøi laáp. Nuùi hieåm trôû cao voùt, nhieàu ñeøo quanh co trôû ngaïi, nuùi truøng ñieäp ngaên caùch, cao söøng söõng khoù leo. Caùc moû muoái ñeàu bò chaùy khoâ chæ coøn laïi caùt soûi ngoùi ñaù.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 124

Traùi caây maát maøu saéc, höông-vò neáu coù cuõng khoâng coøn laø bao. Caùc loaïi coû laøm thuoác khoâng toát. Theá maïnh moøn yeáu do thieáu aên uoáng, khoâng coøn söï tuyeät dieäu cuûa saéc-thanh-höông-vò-xuùc, khoâng coøn caûnh ñeïp cuûa vöôøn hoa laàu gaùc, suoái chaûy, ao taém, nuùi nhoû, moâ ñaát cao... Nhöõng nôi

leân nuùi troâng xa vui thuù, ñeàu ñieâu taøn. Quaän, huyeän, xoùm laøng khoâng coøn keà nhau. Nhieàu boû hoang, daân cö thöa thôùt, maø haàu heát ñeàu ngheøo khoå baàn cuøng, thaáp keùm. ÔÛ kinh thaønh thì teå töôùng, ñaïi quan, ngöôøi cao sang, khaùch buoân, thôï gioûi kheùo tay, ngöôøi hoïc hoûi ñeàu giaûm heát. Nhöõng vaät caàn duøng cho thaân nhö aùo quaàn, ñoà naèm, thuoác men ñeàu khoù kieám ñöôïc, duø coù ñöôïc cuõng chaúng phaûi laø ñoà toát, ñoù goïi laø baát tònh. Noùi toùm laïi laø baát tònh coù hai loaïi: 1. Vì nhaân duyeân cuûa chuùng sinh. 2. Vì nhaân duyeân cuûa haønh nghieäp nhaân duyeân cuûa chuùng sinh, laø bôûi vì chuùng sinh ñaày toäi loãi xaáu xa. Nhaân duyeân cuûa haønh nghieäp laø bôûi vì nhöõng haønh vi ñaày toäi loãi xaáu xa. Hai ñieàu naøy ñaõ noùi ôû treân. Chuyeån ñoåi hai ñieàu naøy thì coù ñöôïc coâng ñöùc cuûa chuùng sinh vaø coâng ñöùc cuûa haønh nghieäp. Hai coâng ñöùc naøy goïi laø Tònh ñoä, laø quoác ñoä thanh tònh. Neân bieát raèng tuøy theo nhaân duyeân boån nguyeän cuûa caùc Boà taùt, caùc Boà taùt coù naêng löïc thöïc haønh caùc loaïi voâ cuøng tinh tieán, haïnh nguyeän cuûa Boà taùt voâ löôïng, khoâng theå naøo noùi heát ñöôïc, vì vaäy nay chæ noùi sô löôïc ñeå neâu roõ raøng ñaàu moái cuûa söï vieäc, nhöõng ñieàu coøn laïi neân bieát nhö vaäy. Noùi goïn vaø töôùng cuûa Tònh ñoä, ñoù goïi laø Boà taùt kheùo ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, phaùp löïc coâng ñöùc cuûa chö Phaät ñaày ñuû, cuûa Thanh vaên ñaày ñuû, Boà-ñeà thoï ñaày ñuû, theá giôùi trang nghieâm, chuùng sinh hoaøn thieän ñöôïc nhieàu ích lôïi. Ngöôøi coù theå hoùa ñoä chính laø ñaïi ña soá chuùng ñöôïc taäp hôïp ñaày ñuû do oai löïc cuûa Phaät. Ngöôøi kheùo chöùng quaû Boà-ñeà laø duøng möôøi vieäc ñeå trang nghieâm: 1. Xa lìa nhöõng phaùp haønh khoå haïnh. 2. Khoâng coù taâm nhaøm chaùn keùm coûi. 3. Nhanh choùng ñaït ñöôïc. 4. Khoâng caàu mong ngoaïi ñaïo laøm thaày. 5. Haïnh nguyeän Boà taùt ñaày ñuû. 6. Khoâng coù ma oaùn. 7. Khoâng coù nhöõng ñieàu trôû ngaïi. 8. Chö thieân tuï hoäi nhieàu. 9. Ñaày ñuû nhöõng ñieàu hieám coù.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 125

10. Ñaày ñuû thôøi gian Xa lìa nhöõng phaùp haønh khoå haïnh, laø neáu Boà taùt xuaát gia vì ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, thì khoâng thöïc haønh nhöõng phaùp tu khoå haïnh, ñoù laø hoaëc boán ngaøy, hoaëc saùu ngaøy, hoaëc taùm ngaøy, hoaëc nöûa thaùng, hoaëc moät thaùng, thaäm chí aên moät haït meø, moät haït gaïo, moät quaû caây, hoaëc chæ uoáng nöôùc, hoaëc chæ nuoát khoâng khí, khoâng duøng nhöõng phaùp tu khoå haïnh nhö vaäy ñeå caàu ñaïo, maø an toïa nôi ñaïo traøng thaønh töïu Phaät ñaïo. Khoâng coù taâm nhaøm chaùn keùm coûi, laø neáu Boà taùt ñaït ñöôïc moät phaàn ít taâm lyù chaùn ngaùn lìa xa thì laäp töùc caàu mong xuaát gia. Nhanh choùng ñaït ñöôïc, laø neáu Boà taùt xuaát gia roài thì ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Khoâng caàu mong ngoaïi ñaïo laøm thaày, laø neáu Boà taùt xuaát gia roài, coù baäc Ñaïi sö ngoaïi ñaïo, coù danh tieáng löøng laãy, cuõng khoâng ñeán hoûi han mong caàu, caùc oâng noùi phaùp gì, luaän veà ñieàu gì, laáy gì laøm lôïi ích, cuõng khoâng tìm caàu gì ôû khaép boán phöông. Haïnh nguyeän Boà taùt ñaày ñuû, laø luùc Boà taùt saép thaønh töïu Phaät ñaïo, caùc Boà taùt trong ba ngaøn Ñaïi thieân theá giôùi vaø caùc Boà taùt ôû

phöông khaùc, ñeàu mang vaät phaåm cuùng döôøng ñeán vaây quanh roài, chôø ñôïi Ñöùc Phaät thaønh ñaïo phoùng ra aùnh saùng roäng lôùn, taát caû cuøng nhau cuùng döôøng, nghe phaùp töø Ñöùc Phaät ñeàu thöïc söï ñaït ñöôïc phaàn vò. Nhaát sinh boå xöù khoâng coøn thoái chuyeån. Khoâng coù ma oaùn, laø neáu Boà taùt ñeán luùc saép thaønh Phaät, thì khoâng coù ma quaân naøo coù theå ñeán phaù hoaïi. Khoâng coù nhöõng ñieàu trôû ngaïi, laø luùc Boà taùt saép thaønh Phaät, thaäm chí khoâng coù maûy may phieàn naõo ñeå tieán vaøo trong taâm tö ñöôïc. Caùc ñaïi chuùng tuï hoäi, laø neáu Boà taùt ñeán luùc saép thaønh Phaät, thì Töù thieân vöông-Chö thieân coõi Ñao lôïi, chö Thieân coõi Daï-ma, chö Thieân coõi Ñaâu-suaát-ñaø, chö thieân coõi Hoùa-laïc, chö Thieân coõi Tha-hoùa-töï-taïi, chö Thieân coõi Phaïm cho ñeán chö Thieân coõi A-ca-nò-tra, cuøng caùc vò roàng- thaàn, Daï-xoa, caøn-thaùt-baø, A-tu-la, Ca-laâu-la, Khaån-ma-la, Ma-haàu-la- giaø, vaø taát caû caùc thaàn trong voâ löôïng theá giôùi khaép möôøi phöông, ñeàu mang vaät phaåm cuùng döôøng thöôïng dieäu baäc nhaát ñeán cuùng döôøng Boà taùt. Ñaây goïi laø Ñaïi chuùng tuï hoäi ñaày ñuû. Coøn ngöôøi Thanh vaên noùi: Chö Thieân trong möôøi theá giôùi ñeàu ñeán nôi aáy, goïi laø chö Thieân tuï hoäi ñoâng ñuû. Ñaày ñuû nhöõng ñieàu hieám coù, laø neáu vaøo luùc Boà taùt ñöôïc thaønh Phaät, thì maët ñaát phaùt ra saùu loaïi chaán ñoäng, voâ löôïng ba ngaøn Ñaïi thieân theá giôùi khaép möôøi phöông, voán coù

caùc cung ñieän cuûa Ma vöông ñeàu bò bieán hoaïi khoâng coøn maøu saéc, aùnh saùng khoâng coøn xuaát hieän nöõa. Voâ löôïng nuùi Tu-di thaûy ñeàu lay ñoäng, voâ löôïng bieån roäng thaûy ñeàu chaán ñoäng döõ doäi, taát caû theá giôùi nôû hoa traùi muøa, möa xuoáng höông boät, Chieân-ñaøn vaø caùc loaïi hoa kyø laï cuûa coõi trôøi, cuøng nhöõng ñieàu hieám coù voâ cuøng. Ñaày ñuû thôøi gian, laø luoân luoân khoâng coù nhöõng dòch beänh, ñoùi keùm, chieán tranh, löu laïc, troán chaïy, möa töôùi xuoáng theo thôøi tieát, khoâng coù caùc tai hoïa baát ngôø. Caùc baäc vua chuùa ñeàu ñuùng nhö phaùp maø söû trò caûm hoùa, nhaân daân yeân vui thoï maïng laâu daøi, khoâng coøn coù giaëc thuø, khoâng coøn coù caùc loaïi chim thuù döõ tôïn-truøng ñoäc-quyû thaàn laøm naõo haïi chuùng sinh. Oai löïc coâng ñöùc cuûa Phaät, laø oai löïc coâng ñöùc vaø trí tueä cuûa Phaät trong quaù khöù- vò lai-hieän taïi, coù voâ löôïng phaùp saâu daøy ñeàu bình ñaúng, khoâng khaùc nhau, chæ tuøy thuoäc nhaân duyeân baûn nguyeän cuûa chö Phaät. Hoaëc coù thoï maïng voâ löôïng, hoaëc coù ngöôøi troâng thaáy Phaät, laø ñaït ñöôïc Taát ñònh, coù ngöôøi nghe teân Phaät cuõng ñaït ñöôïc Taát ñònh. Ngöôøi nöõ troâng thaáy Phaät lieàn chuyeån thaønh thaân nam, hoaëc coù ngöôøi nöõ nghe teân Phaät cuõng chuyeån ñöôïc thaân nöõ, hoaëc coù ngöôøi nghe teân Phaät lieàn ñöôïc vaõng sinh. Hoaëc coù voâ löôïng aùnh saùng, chuùng sinh naøo gaëp ñöôïc thì lìa heát caùc chöôùng ngaïi che phuû, hoaëc coù ngöôøi nhôø aùnh saùng lieàn tieán vaøo Taát ñònh, hoaëc nhôø aùnh saùng maø dieät töø taát caû khoå naõo. Thoï maïng voâ löôïng, laø thoï maïng traûi qua voâ löôïng kieáp vöôït quaù moïi tính toaùn, moät kieáp, traêm kieáp, ngaøn kieáp, vaïn kieáp, öùc kieáp, traêm ngaøn muoân öùc na-do-tha A-taêng-kyø kieáp. Phaät soáng laâu nhö vaäy chæ vì thöông xoùt chuùng sinh maø laøm nhieàu ích lôïi

cho hoï. Taát caû Chö Phaät tuy coù thoï maïng traûi qua voâ löôïng kieáp, nhöng vì boån nguyeän cho neân coù Phaät ôû ñôøi laâu, coù Phaät ôû ñôøi khoâng laâu. Khi troâng thaáy Phaät laø ñöôïc nhaäp vaøo Taát ñònh, nghóa laø coù chuùng sinh vöøa thaáy Phaät lieàn ñöôïc an truù khoâng coøn thoái chuyeån nôi quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Vì sao? Vì nhöõng ngöôøi naøy khi ñöôïc thaáy thaân Phaät thì taâm hoan hyû, thanh tònh, vui veû. Taâm hoï töùc thôøi tieáp nhaän ñöôïc Tam-muoäi cuûa Boà-taùt nhö vaäy, töø söùc cuûa Tam-muoäi naøy maø thoâng ñaït thaät töôùng cuûa moïi phaùp, coù khaû naêng tieán thaúng vaøo ñòa Taát ñònh Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Caùc chuùng sinh naøy, suoát thôøi gian daøi vôùi taâm saâu xa, vöøa thaáy Phaät laø tieán vaøo caên thieän Taát ñònh, laáy taâm ñaïi bi laøm ñaàu, thanh tònh voâ cuøng cho neân thoâng ñaït heát thaûy phaùp cuûa Phaät. Vì ñoä thoaùt heát thaûy chuùng sinh, cho neân ñeán khi caên thieän thaønh töïu thì cuõng laø luùc gaëp ñöôïc Phaät.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 127

Laïi vì nhaân duyeân vaø boån nguyeän cuûa chö Phaät hoøa hôïp nhau cho neân söï vieäc naøy ñöôïc thaønh töïu. Nghe teân Phaät ñöôïc tieán vaøo Taát ñònh laø; Phaät coù boån nguyeän: “Neáu ngöôøi naøo nghe teân cuûa Ta thì ñöôïc tieán vaøo Taát ñònh”. Nhö thaáy Phaät, nghe teân Phaät cuõng nhö vaäy. Ngöôøi nöõ troâng thaáy Phaät ñöôïc chuyeån thaân nöõ, laø neáu coù ngöôøi nöõ naøo moät loøng mong caàu thay ñoåi thaân nöõ, taän trong ñaùy loøng chaùn ngaùn thaân aáy, coù söùc maïnh cuûa loøng tin hieåu, theä nguyeän laøm thaân nam, cho neân khi ngöôøi nöõ aáy troâng thaáy Phaät, lieàn ñöôïc chuyeån ñoåi thaân nöõ. Neáu ngöôøi nöõ khoâng coù nhaân duyeân haønh nghieäp nhö vaäy vaø nghieäp thaân nöõ chöa heát, thì khoâng gaëp ñöôïc Phaät nhö vaäy. Ngöôøi nöõ nghe teân Phaät ñöôïc chuyeån ñoåi thaân nöõ, nhaân duyeân söï vieäc naøy nhö trong kinh Phaät ñaõ noùi. Nghe teân Phaät lieàn ñöôïc vaõng sinh, laø neáu ngöôøi coù nhieàu söùc tin hieåu, caùc caên thieän ñaõ thaønh töïu, nghieäp chöôùng ñaõ heát, ngöôøi nhö vaäy ñöôïc nghe teân Phaät, phuø hôïp vôùi nhaân duyeân boån nguyeän cuûa Phaät, thì ñöôïc vaõng sinh. Voâ löôïng aùnh saùng, laø aùnh saùng cuûa heát thaûy Chö Phaät ñaõ soi chieáu, xa gaàn tuøy theo yù muoán. ÔÛ ñaây noùi laø voâ löôïng, chính laø Thöôøng quang cuûa Phaät. Thöôøng quang soi saùng khoâng theå duøng soá löôïng baèng daëm hoaëc do tuaàn ñeå laøm haïn löôïng, bao truøm khaép phöông Ñoâng bao nhieâu traêm ngaøn vaïn öùc do tuaàn, khoâng theå suy löôøng ñöôïc. Phöông Taây-Nam-Baéc, boán phía phuï thuoäc vaø treân döôùi cuõng laïi nhö vaäy, chæ bieát laø voâ löôïng chöù khoâng bieát ñöôïc giôùi haïn. Gaëp aùnh saùng tröø heát moïi ngaên che, laø nhôø vaøo söùc baûn nguyeän cuûa chö Phaät maø coù keát quaû nhö theá. Tham duïc, saân haän, nguû meâ, aên naên, boàn choàn, nghi ngôø ñeàu bò tröø boû. Chuùng sinh gaëp aùnh saùng naøy thì luoân luoân nghó ñeán Phaät. Do nghó ñeán Phaät cho neân nghó ñeán phaùp. Nghó ñeán phaùp cho neân moïi ngaên che ñeàu bò tieâu tan. AÙnh saùng chaïm vaøo thaân thì bao nhieâu khoå naõo ñeàu tieâu dieät heát, neáu chuùng sinh bò ñoïa vaøo ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh vaø phi nhaân ñang chòu nhieàu khoå naõo, ñöôïc aùnh saùng do söùc thaàn thoâng vaø baûn nguyeän cuûa chö Phaät

chaïm vaøo thaân thì moïi khoå ñau ñöôïc lìa xa. Phaùp ñaày ñuû laø ñaày ñuû taát caû phaùp cuûa chö Phaät. Khoâng coù ñaày ñuû vaø khoâng ñaày ñuû laø phaùp chö Phaät noùi ñeàu gioáng nhau cho neân phaùp ñeàu ñaày ñuû, chæ do nhaân duyeân vaø baûn nguyeän chö Phaät coù söï sai bieät khoâng ñoàng, cho neân coù phaùp Phaät truï laâu trong ñôøi, hoaëc coù phaùp Phaät khoâng ôû laâu trong ñôøi.

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 128

Sao goïi laø phaùp ñaày ñuû? Coù phaùp noùi goïn vaø noùi roäng. Coù phaùp noùi ñeán caû roäng vaø goïn, coù ñaày ñuû thöøa Thanh vaên, coù ñaày ñuû thöøa Bích-chi- Phaät, coù ñaày ñuû Ñaïi thöøa. Nhôø söùc thaàn thoâng cuûa Phaät baûo veä giöõ gìn, khieán khoâng bò ngoaïi ñaïo phaù hoaïi, khoâng bò quaân ma phaù hoaïi, maø toàn taïi laâu daøi giöõa ñôøi. Noùi goïn, laø duøng ít ngoân töø maø bao goàm nhieàu nghóa, möôøi lôïi caên nghe laø hieåu roõ raøng. Noùi roäng laø ñoái vôùi caùc loaïi nhaân duyeân cuûa moät söï vieäc, moät nghóa lyù, vì nhöõng ngöôøi ñoän caên öa thích phaân bieät, cho neân giaûi thích roäng ra môùi coù theå hieåu ñöôïc. Noùi vöøa goïn vöøa roäng, laø vaãn duøng moät lôøi maø bao quaùt nhieàu nghóa, ñoàng thôøi giaûi thích phaân taùn veà moät nghóa. Coù ñaày ñuû thöøa Thanh vaên, coù ñaày ñuû thöøa Bích-chi-Phaät, coù ñaày ñuû Ñaïi thöøa seõ noùi ôû phaàn sau. Thaàn löïc baûo veä chaùnh phaùp, laø duøng söùc oai thaàn cuûa Phaät ñeå hoä nieäm phaùp naøy, laø phaùp maø chö Phaät ñaõ aán khaû. Chö Phaät aán khaû, ñoù goïi laø boán nhaân lôùn taùch khoûi boán nhaân baát thieän. Khoâng bò ngoaïi ñaïo phaù laø heát thaûy luaän sö cuûa Sa-moân, Baø-la- moân, ngoaïi ñaïo voán coù taø kieán noùi ra tai hoïa cuûa muøi vò sinh dieät. Laïi hieåu roõ taát caû phaùp thieän, noùi veà nhaân duyeân phaù hoaïi. Khoâng bò taát caû quaân ma phaù hoaïi, nghóa laø chö Phaät coù voâ löôïng voâ bieân coâng ñöùc, trí tueä, phöông tieän vaø naêng löïc thaàn thoâng, quaân ma duø coù söùc maïnh nhöng khoâng theå phaù ñöôïc. Laïi nhôø söùc maïnh cuûa caùc Boà-taùt cho neân quaân ma khoâng theå phaù ñöôïc. Phaùp toàn taïi laâu daøi treân ñôøi, laø hoaëc moät kieáp, hoaëc giaûm moät kieáp, hoaëc vöôït qua soá traêm kieáp, ngaøn kieáp, vaïn kieáp, möôøi vaïn kieáp, traêm vaïn kieáp, ngaøn vaïn kieáp, vaïn vaïn kieáp, voâ löôïng ngaøn vaïn öùc na- do-tha A-taêng-kyø kieáp, cho ñeán voâ löôïng voâ bieân kieáp. Thanh vaên ñaày ñuû, laø heát thaûy chö Phaät ñeàu coù ñaày ñuû Thanh vaên Taêng, chæ vì nhaân duyeân vaø baûn nguyeän cuûa chö Phaät cho neân coù ít nhieàu sai khaùc. Sao goïi laø ñaày ñuû? Chuùng Thanh vaên cuûa Nhö Lai ñeàu coù ñaày ñuû söï trì giôùi, thieàn ñònh, trí tueä, giaûi thoaùt, giaûi thoaùt tri kieán, ñoàng ñaúng thanh tònh, ñeàu laø baäc lôïi caên lôïi ích cho hình saéc nghieâm tònh cuûa Boà- taùt. Trì giôùi ñaày ñuû, laø lìa khoûi söï saùt sinh, troäm caép, taø daâm, noùi doái, noùi hai löôõi, noùi lôøi aùc, noùi theâu deät, uoáng röôïu, soáng theo loái taø vaø caùc phaùp aùc. Laïi nöõa, nhöõng gì maø Tyø Ni caám ñeàu phaûi xa lìa. Laïi coù khaû

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 129

naêng thaønh töïu giôùi voâ laäu. Thieàn ñònh ñaày ñuû, laø boán thieàn, boán voâ löôïng taâm, boán voâ saéc ñònh, taùm giaûi thoaùt, taùm boái xaû, taùm thaéng xöù,

möôøi nhaát thieát nhaäp... vaø ñöôïc caùc thieàn ñònh voâ laäu. Trí tueä ñaày ñuû, laø thaønh töïu loaïi thöù trí tueä, ñöôïc phaùt sinh töø ña vaên, phaùt sinh töø tö duy, phaùt sinh töø söï tu taän, phaùt sinh töø nhaân duyeân nghieäp ñôøi tröôùc vaø quaû baùo. Giaûi thoaùt ñaày ñuû, laø ñöôïc giaûi thoaùt khoûi taát caû phieàn naõo, coøn ñöôïc giaûi thoaùt khoûi taát caû chöôùng ngaïi che phuû. Giaûi thoaùt tri kieán ñaày ñuû, tri laø bieát söï vieäc aáy, kieán laø bieát roõ raøng söï vieäc ñoù. Ñoái vôùi giaûi thoaùt, bieát roõ töøng thöù, khoâng coù gì nghi ngôø. Laïi nöõa, tri laø trí hieåu bieát cuøng taän, kieán laø thaáy boán chaân lyù (töù ñeá). Ñoàng ñaúng, laø nhöõng ngöôøi tieán vaøo quaû Tu-ñaø-hoaøn ñeàu gioáng nhö nhau, cho ñeán quaû A-la-haùn cuõng nhö vaäy. Thanh tònh laø thaønh töïu ba loaïi thanh tònh, thaân thanh tònh-mieäng thanh tònh-yù thanh tònh. Lôïi trí laø chæ nghe qua vaøi lôøi thì coù theå hieåu roäng ra thoâng suoát toân chæ yù nghóa, toùm löôïc coù theå giaûi thích roäng ra, roäng coù theå laøm cho toùm goïn, nghóa lyù saâu xa kín ñaùo coù theå laøm cho deã hieåu. Lôïi ích cuûa Boà-taùt, laø luoân nhôù ñeán caùc Boà-taùt, keå caû Boà-taùt môùi phaùt taâm cuõng khoâng khinh maïn hoï maø kính meán vôùi loøng saâu xa. Chæ baøy cho hoï nhöõng phaùp thieän-aùc, noùi cho hoï nhaân duyeân, phöông tieän cuûa Phaät ñaïo. Thaân mình, saéc maët nghieâm tònh, laø thaân theå meàm maïi xinh ñeïp, saéc dieän ñaày ñuû vaø coù töôùng toát, ai thaáy cuõng hoan hyû nhö Bích-chi-Phaät tôùi, lui, nghæ, ngoài, naèm, nguû, khi aên uoáng, taém goäi, ñaép y, caàm baùt, ñeàu coù oai nghi traät töï, khoâng coù gì thieáu soùt. Vì vaäy, ngöôøi troâng thaáy thì taâm hoï ñöôïc thanh tònh Ñaày ñuû Boà-ñeà thoï, heát thaûy ñaïi thoï, caây Sa-la, caây Ña-la, caây Ñeà- la-ca, caây Ña-ma-la, caây Baø-caàu-la, caây Chieâm-baëc, caây A-thaâu-ca, caây Saø-ha-ca-la, caây Phaàn-na-ma, caây Na-na, caây Na-ca, caây Thi-leâ-sa, caây Naùt-cuø-ñaø, caây A-thaâu-ñaø, caây Ba-laëc-xoa, caây Öu-ñaøm-baùt-la... trong soá ñaïi thoï naøy, tuøy yù laáy moät caây. ÔÛ nôi ñaát baèng phaúng, caây cao taøn roäng ñaày ñuû goác caønh nhaùnh laù xanh möôùt, sum sueâ toát töôi. Maøu hoa töôi saùng, khoâng coù toån hoaïi thieáu soùt. Caây cao ñeán naêm möôi do tuaàn, ngay thaúng, nhaün boùng, khoâng coù loùng, voû caây maøu traéng maét loùng meàm maïi, töôi taén, saïch ñeïp. Thaân caây khoâng gaây trôû ngaïi vì beùn, khoâng hö muïc. Hôn nöõa, giöõa thaân caây

khoâng troáng roãng, khoâng bò saâu moït ñuïc khoeùt gaây thöông toån. Reã baùm saâu trong ñaát, kieân coá, ñan lieàn nhau theo thöù töï hoa duøng trang söùc nhö voøng chuoãi ngoïc ñeïp ñeõ. Caønh laù sum sueâ gioáng nhö caùi taùn troøn, saép xeáp theo thöù töï, coâng phu hôn haún nhaân taïo. Laù caây xanh töôi nhö maøu chaâu baùu, nhaùnh caây khoâng vaét veûo cong queo, laù khoâng uùa vaøng khoâ heùo, khoâng coù saâu moït muoãi ve kieán moái Maët ñaát thaät saïch ñöôïc traûi baèng loaïi caùt vaøng, phaùt ra aùnh saùng, chieáu saùng giaùp voøng. Nöôùc höông Chieân-ñaøn röôùi khaép maët ñaát. Ñaát thì baèng phaúng meàm maïi, maùt meû deã chòu. Boät Chieân-ñaøn ngöu ñaàu mòn maøng raûi khaép maët ñaát. Chö Thieân thöôøng raûi hoa Maïn-ñaø-la nhö möa, ñoát loaïi traàm ñen, muøi thôm lan toûa khaép nôi. Treân trôøi hieän ra nhöõng ñaùm maây naêm saéc, röïc rôõ nhö maøn tô

luïa ruû xuoáng, gioù maùt nheø nheï laøm lay ñoäng laù caønh. Chim, thuù ñeán chôi beân caïnh laëng yeân khoâng moät tieáng ñoäng. Hai beân caây Boà-ñeà, chö Thieân thöôøng röôùi möa hoa vôùi nhieàu maøu ñeïp, töï nhieân chen nhau, ruû xuoáng troâng nhö chuoãi ngoïc, gioáng nhö thaân roàng vaø treân thaân roàng luoân luoân ñöôïc treo nhieàu chuoãi hoa quyù saéc vaøng. Boán phía coù nhieàu caønh caây cao, giaêng löôùi baùu ruû xuoáng maët ñaát trang nghieâm baèng baûy baùu, gioáng nhö nuùi vaøng tía, nguy nga toát ñeïp nhö coät cao cuûa Ñeá thích. Ñaây laø do Boà-taùt ñaõ tu taäp coâng ñöùc thieän haïnh traûi qua traêm ngaøn vaïn öùc A-taêng-kyø kieáp môùi ñöôïc nhö vaäy. Nhieàu thöù baùu ñeïp hoùa laøm sö töû vöông. Treân ñaàu boán con sö töû, coù chieác giöôøng baùu roäng lôùn, traûi thaûm röïc rôõ cuûa chö Thieân. Caùc trôøi Töù Thieân vöông, trôøi Ñao-lôïi, trôøi Daï-ma, trôøi Ñaâu-suaát-ñaø, trôøi Hoùa- laïc, trôøi Tha-hoùa-töï-taïi, trôøi Phaïm, cho ñeán trôøi A-ca-nò-tra, chôû caùc thöù chaâu baùu nhö: ngoïc löu ly, xa cöø, maõ naõo, baùu ñaïi thanh, baùu ñeá thanh, kim cöông, pha leâ vaø caùc cung ñieän quyù baùu. Maøu saéc cuûa caùc thöù ngoïc quyù baùu toûa ra aùnh saùng röïc rôõ laáp laùnh, chieáu tôùi caùc coõi xa maø khoâng ngoïc baùu naøo saùnh kòp. Heát thaûy ñeàu taäp trung chung quanh caây baùu ñeå cuùng döôøng. Laïi nöõa, möôøi phöông voâ löôïng theá giôùi, caùc Boà-taùt tuøy theo baûn nguyeän cuûa mình ñeàu chuaån bò caùc thöù cuùng döôøng, möa caùc vaät chaâu baùu, höông hoa, côø phöôùn, loïng baùu, vaø caùc loaïi aâm nhaïc... Ñoù goïi laø caây Boà-ñeà ñaày ñuû. Theá gian trang nghieâm, laø Boà-taùt quan saùt coõi nöôùc thanh tònh trong möôøi phöông ñöôïc trang nghieâm toát ñeïp baäc nhaát maø phaùt Ñaïi nguyeän: Toâi seõ tu taäp coâng ñöùc maø coõi nöôùc naøy ñang coù, ñeå toâi coù ñöôïc coõi nöôùc baäc nhaát, khoâng ñaâu saùnh baèng. Chuùng sinh toát laønh vaø coù nhieàu lôïi ích, laø chuùng sinh ñoan chính

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 131

khoâng coù nhöõng beänh taät tai hoïa, khoâng coù beänh giaø, thoï maïng voâ löôïng A-taêng-kyø kieáp, ñeàu ñöôïc hoùa sinh cho neân thaân khoâng coù nhöõng oâ ueá, ñuû ba möôi hai töôùng toát, aùnh saùng voâ löôïng, phieàn naõo chæ coøn soá ít cho neân deã daøng hoùa ñoä. Coù theå hoùa ñoä ñaày ñuû, laø moät laàn thuyeát phaùp thì chuùng sinh nhieàu nhö caùt soâng Haèng, cuøng luùc ñeàu ñöôïc ñoä. Töø khi coù Phaät khaùc giaûng noùi chaùnh phaùp, maø chæ coù moät hai ngöôøi ñöôïc ñoä, thì nhöõng chuùng sinh aáy nhôø coù caên thieän troàng töø kieáp tröôùc, kieát söû coøn ít cho neân khi vöøa nghe phaùp thì lieàn chöùng ngoä. Ñaïi chuùng taäp hôïp, laø coù Ñöùc Phaät taäp hôïp ñaïi chuùng ñoâng ñeán moät do-tuaàn, hay möôøi do-tuaàn, coù khi ñeán traêm ngaøn vaïn öùc do-tuaàn. Coù khi ñaïi hoäi khaép caû ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi. Ñaïi chuùng taäp hôïp trong naøy, laø taát caû theá giôùi khaép möôøi phöông nhieàu nhö caùt soâng Haèng taäp hôïp laøm moät. Trong chuùng hoäi naøy, toaøn laø nhöõng ngöôøi coù phöôùc ñöùc, cuøng chö Thieân taùm boä, caùc Boà-taùt töø ñòa thöù nhaát ñeán ñòa thöù möôøi ñeàu ñeán ñoâng ñuû, chæ tröø chö Phaät. Phaät löïc ñaày ñuû, laø chö Phaät thöïc haønh ñuû boán möôi phaùp baát coäng. Haønh xöù cuûa moãi moät phaùp naøy, taát caû laø voâ löôïng voâ bieân.

Ñaây laø nguyeän thöù baûy. Laïi nöõa: Ñeàu thöïc haønh ñoái vôùi moät vieäc, Nguyeän khoâng coù tranh chaáp oaùn thuø. Vôùi phöôùc ñöùc maø Boà-taùt ñaõ laøm, nhö boá thí, trì giôùi, nhaãn nhuïc, tinh tieán, thieàn ñònh, trí tueä, nhö xöù sôû cuûa boán coâng ñöùc laø Ñeá-xaû-dieät- tueä, nhö nhaân cuûa caùc Ñaïi nguyeän luùc caàu Phaät ñaïo neân phaùt nguyeän nhö vaäy: “Neáu coù möôøi khaùc cuøng toâi thöïc haønh saùu phaùp Ba-la-maät, boán xöù sôû cuûa coâng ñöùc ñeå caàu Phaät ñaïo, thì toâi nguyeän duøng nhaân duyeân phöôùc ñöùc naøy, khoâng sinh taâm oaùn gheùt tranh ñua vôùi hoï. Vì sao? Vì cuøng thöïc haønh moät vieäc. Nhöõng ngöôøi coù trí noùi coù töôùng oaùn gheùt. Theá gian thì söï vieäc naøy cuõng coøn coù maët Boà-taùt thì muoán tröø loãi laàm naøy cho neân phaùt Ñaïi nguyeän nhö vaäy. Ñaây laø nguyeän thöù taùm. Laïi nöõa: Nguyeän thöïc haønh ñaïo cuûa Boà taùt, Chuyeån vaän giaùo phaùp khoâng thoái chuyeån, Khieán cho dieät tröø nhöõng phieàn naõo, Ñöôïc tieán vaøo nieàm tin thanh tònh. Baùnh xe laø baùnh xe phaùp. Baát thoái chuyeån laø khoâng ngöôøi naøo coù theå phaù hoaïi. Boà-taùt neân phaùt nguyeän nhö vaäy: Mình phaûi haønh ñaïo nhö lôøi Phaät ñaõ giaûng daïy, nhaát ñònh phaûi quay baùnh xe phaùp khoâng thoái

chuyeån. Neáu mình quay ñöôïc baùnh xe phaùp naøy, thì ba ñoäc phieàn naõo seõ bò tröø dieät, khieán chuùng sinh töï lìa boû sinh töû, tieán vaøo trong caùc giaùo phaùp cuûa Phaät, trong khoå-taäp-dieät-ñaïo laøm cho ñöôïc thanh tònh. Ñaây laø nguyeän thöù chín. Laïi nöõa: Nguyeän ôû taát caû caùc theá giôùi, Ñeàu thò hieän thaønh töïu Boà ñeà. Tuøy caùc theá giôùi maø choïn moät nôi ñeå laøm vieäc Phaät, ôû khaép caùc theá giôùi ñoù, Boà-taùt thò hieän ñaït ñöôïc quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñem laïi an laïc cho heát thaûy chuùng sinh, dieät ñoä heát thaûy chuùng sinh, vì quaû Boà-ñeà Voâ thöôïng vó ñaïi chæ coù moät mình noùi. Coøn nhöõng vieäc khaùc nhö laø vaøo thai, ra thai, lôùn leân ôû nhaø, roài xuaát gia thoï giôùi khoå haïnh, haøng phuïc quaân ma, Phaïm vöông khuyeán thænh vaø chuyeån phaùp luaân ñaïi chuùng taäp hôïp ñoâng ñuû, ñoä thoaùt nhieàu chuùng sinh, thò hieän thaàn löïc vó ñaïi maø neâu roõ söï ñaïi dieät ñoä. Nhöõng vieäc nhö vaäy, ñeàu neân laøm nhö vaäy, laø bieát coù oai löïc voâ löôïng nhö vaäy, coù naêng löïc laøm ích lôïi cho voâ bieân voâ löôïng chuùng sinh, khoâng neân chæ ôû moät nöôùc maø thò hieän thaønh töïu Phaät ñaïo. Coù ngöôøi noùi: ÔÛ moät coõi Phaät goàm coù boán chaâu thieân haï, caùc coõi Dieâm-phuø-ñeà laø moät coõi Phaät. Ngoaøi coõi naøy, chæ coù Phaät môùi bieát ñöôïc, nhöng söï thöïc khoâng phaûi vaäy. Ñaây laø nguyeän thöù möôøi. Laïi nöõa: Taát caû Boà taùt ñeàu nhö vaäy, Laáy möôøi Ñaïi nguyeän laøm ñaàu tieân, Roäng lôùn gioáng nhö coõi hö khoâng, Taän cuøng ñeán thôøi gian vò lai, Cuøng vôùi voâ löôïng nguyeän haïnh khaùc, Cuõng ñeàu phaân bieät noùi roõ raøng. Nguyeän laø do taâm maø ham thích mong caàu, caàn phaûi thaønh laäp möôøi nguyeän laø coù möôøi moân. Roäng lôùn nhö hö khoâng, laø nguyeän ñaõ duyeân vaøo phöông höôùng, gioáng nhö coõi hö khoâng voán coù thì nguyeän cuõng nhö vaäy. Cuøng taän thôøi gian vò lai, laø khi phaùt nguyeän ñaõ truù vaøo nôi taän cuøng vôùi giôùi haïn sinh töû cuûa taát caû chuùng sinh vò lai. Coù ngöôøi noùi: Quaû

vò Boà-ñeà Voâ thöôïng laø giôùi haïn sinh töû cuûa ñôøi vò lai, neáu chö Phaät nhaäp Nieát-baøn voâ dö thì ñoù laø giôùi haïn sau cuøng cuûa sinh töû. Nguyeän cuûa Boà-taùt khoâng cuøng taän maø thaät söï thaønh Phaät thì keát thuùc. Heát thaûy caùc Ñaïi Boà-taùt trong möôøi phöông theá giôùi ñeàu coù nguyeän naøy. Voâ löôïng nguyeän khaùc, laø caùc Boà-taùt ñaõ thaønh töïu voâ löôïng coâng

ñöùc hieám coù, cho neân nhöõng lôøi nguyeän voán coù, khoâng theå noùi heát ñöôïc.

Laïi nöõa:

Boà taùt phaùt Ñaïi nguyeän nhö vaäy,

Thaønh töïu taát caû möôøi Ñaïi nguyeän.

Möôøi Ñaïi nguyeän naøy, coù möôøi ñieàu roát raùo. Nhöõng gì laø möôøi?

Ñoù laø:

Taùnh chuùng sinh vaø taùnh theá gian,

Taùnh hö khoâng vaø taùnh cuûa phaùp,

Taùnh Nieát-baøn vaø Phaät-chuùng sinh,

Taùnh trí Chö Phaät laø cöùu caùnh,

Taát caû taâm sôû duyeân cöùu caùnh,

Trí haønh xöù Chö Phaät cöùu caùnh,

Trí chuyeån phaùp theá gian cöùu caùnh,

Ñaây goïi laø möôøi ñieàu cöùu caùnh.

1. Taùnh cuûa chuùng sinh taän cuøng.
2. Taùnh cuûa theá gian taän cuøng.
3. Taùnh cuûa hö khoâng taän cuøng.
4. Taùnh cuûa phaùp taän cuøng.
5. Taùnh cuûa Nieát-baøn taän cuøng.
6. Taùnh Phaät cuûa chuùng sinh taän cuøng.
7. Taùnh cuûa trí chö Phaät taän cuøng.
8. Taùnh cuûa taát caû taâm sôû duyeân taän cuøng.
9. Taùnh roát cuøng trí haønh xöù cuûa chö Phaät.
10. Taùnh cuûa trí chuyeån phaùp theá gian taän cuøng.

Ñaáy goïi laø möôøi ñieàu taän cuøng.

Hoûi: OÂng noùi taän cuøng. Theá naøo laø taän cuøng? Nghóa naøy caàn phaûi phaân bieät.

Ñaùp:

Taùnh cuûa chuùng sinh neáu taän cuøng,

Thì nguyeän mình cuõng laïi taän cuøng,

Nhö caùc chuùng sinh ñeàu taän cuøng,

Caùc nguyeän nhö vaäy cuõng taän cuøng,

Nghóa taän cuøng danh khoâng taän cuøng,

Thieän caên cuûa mình khoâng taän cuøng.

Taùnh cuûa chuùng sinh taän cuøng laø neáu chuùng sinh ñieàu dieät heát, thì nguyeän cuûa mình phaûi ngöøng laïi.

Tuøy theo taùnh theá gian heát, taùnh hö khoâng heát, taùnh caùc phaùp heát, taùnh Nieát-baøn heát, taùnh Phaät cuûa caùc chuùng sinh heát, taùnh trí cuûa

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 134

Chö Phaät heát, taùnh do taâm sôû duyeân cuûa taát caû chuùng sinh heát, taùnh cuûa trí nhaäp phaùp Phaät heát, trí chuyeån phaùp chuyeån laøm thay ñoåi theá gian heát, thì möôøi nguyeän naøy cuûa mình môùi taän cuøng. Nhöng maø möôøi ñieàu nhö taùnh cuûa chuùng sinh … laø thaät söï khoâng cuøng taän, cho neân caên thieän phöôùc ñöùc naøy cuûa mình cuõng khoâng cuøng taän, khoâng ngöng nghæ. Khoâng ngöng nghæ nghóa laø voâ löôïng voâ bieân khoâng theå nghó baøn … vöôït qua moïi tính toaùn, goïi laø khoâng ngöng nghæ. Ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, möôøi phöông voâ löôïng voâ bieân vöôït qua moïi söï tính toaùn nhö vaäy cho neân goïi laø theá gian voâ bieân. Voâ bieân chuùng sinh trong ba coõi, saùu ñöôøng ôû khaép caùc theá giôùi nhö vaäy cho neân goïi laø taùnh chuùng sinh voâ bieân. Trong taát caû theá giôùi naøy coù hai loaïi taùnh hö khoâng noäi ngoaïi ñeàu voâ bieân cho neân goïi laø taùnh hö khoâng voâ bieân. Trong caùc theá giôùi naøy, taùnh voâ laäu cuûa coõi Duïc, coõi Saéc, Voâ saéc voán thaâu nhieáp phaùp höõu vi voâ bieân cho neân goïi laø phaùp taùnh voâ bieân. Neáu taát caû chuùng sinh ñeàu dieät ñoä thì taùnh Nieát-baøn khoâng theâm khoâng bôùt, vì vaäy taùnh Nieát-baøn laø voâ bieân. Neáu möôøi phöông chö Phaät trong quaù khöù ñaõ voâ löôïng voâ bieân, thì möôøi phöông chö Phaät trong hieän taïi cuõng voâ löôïng voâ bieân, möôøi phöông chö Phaät trong vò lai cuõng voâ löôïng voâ bieân, vì vaäy taùnh Phaät cuûa chuùng sinh voâ bieân. Trí chö Phaät voâ löôïng, khoâng theå noùi ra khoâng theå suy löôøng-khoâng coù gì baèng-khoâng coù gì saùnh ñöôïc khoâng ñoái ñaõi-khoâng so saùnh, cho neân taùnh cuûa trí chö Phaät cuõng voâ löôïng voâ bieân. Nhö Phaät baûo A-nan: “Ngöôøi Thanh vaên naøy laø bieåu hieän trí voâ löôïng cuûa chö Phaät. Vì vaäy taùnh cuûa trí chö Phaät laø voâ löôïng voâ bieân. Trong ñôøi quaù khöù, taâm cuûa moãi moät chuùng sinh laø voâ löôïng voâ bieân, caùc taâm naøy ñeàu coù duyeân sinh. Trong ñôøi vò lai cuõng nhö vaäy. Trong ñôøi hieän taïi, heát thaûy taâm chuùng sinh cuõng voâ löôïng voâ bieân, ñeàu coù duyeân sinh. Vì vaäy taâm sôû duyeân cuõng voâ löôïng voâ bieân. Löïc cuûa chö Phaät noùi goïn coù boán möôi phaùp baát coäng, boán möôi phaùp baát coäng naøy, haønh xöù cuûa moãi moät phaùp laø voâ löôïng voâ bieân. Do haønh xöù voâ löôïng voâ bieân cho neân trí cuõng voâ löôïng voâ bieân, vì vaäy noùi trí haønh xöù cuøa Phaät laø voâ bieân voâ löôïng. Theá gian chuyeån, phaùp chuyeån-trí chuyeån, chuyeån nghóa laø bôûi vì phaùp naøy coù söï chuyeån ñoåi. Theá gian coù hai loaïi laø quoác ñoä theá gian vaø chuùng sinh theá gian. ÔÛ ñaây noùi ñeán chuùng sinh theá gian, chö Phaät vaø caùc Boà-taùt duøng voâ löôïng voâ bieân söùc phöông tieän daãn daét chuùng sinh trong theá gian. Phaùp chuyeån laø duøng voâ löôïng voâ bieân caên thieän phöôùc ñöùc ñeå nhieáp thuû caùc phaùp

Phaät. Trí chuyeån laø duøng voâ löôïng caùc phaùp thieän,

SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 135

saùu phaùp Ba-la-maät, möôøi ñòa ñeå nhieáp thuû trí tueä cuûa Phaät, cho neân trí chuyeån laø voâ löôïng voâ bieân. Ba loaïi naøy cuøng chuyeån ñoåi cho neân hôïp thaønh moät nguyeän. Vì moãi moät nguyeän cuûa Boà-taùt ñeàu thaät beàn chaéc, cho neân trôû thaønh möôøi nguyeän voâ taän. Phöông laø nhö hö khoâng, thôøi gian laø nhö giôùi haïn ñôøi vò lai. Nhö vaäy, toâi ñaõ duøng caùch noùi roäng vaø goïn, giaûi thích veà möôøi nguyeän cöùu caùnh naøy. ----------

Phaåm 6: PHAÙT TAÂM BOÀ ÑEÀ

Hoûi: Môùi phaùt taâm laø caên baûn cuûa moïi lôøi nguyeän. Theá naøo laø môùi phaùt taâm?
Ñaùp:
Luùc baét ñaàu phaùt taâm Boà ñeà,
Hoaëc laø nhôø ba-boán nhaân duyeân.
Chuùng sinh môùi phaùt taâm Boà-ñeà, hoaëc duøng ba nhaân duyeân, hoaëc duøng boán nhaân duyeân, nhö vaäy hoøa hôïp coù baûy nhaân duyeân ñeå phaùt taâm Boà-ñeà Voâ thöôïng.
Hoûi: Nhöõng gì laø baûy nhaân duyeân?
Ñaùp:
Moät laø taát caû caùc Nhö Lai,
Khieán cho phaùt taâm ñaïo Boà ñeà,
Hai laø thaáy phaùp saép huûy hoaïi,
Vì baûo veä cho neân phaùt taâm,
Ba laø ôû giöõa caùc chuùng sinh,
Vì loøng Ñaïi bi maø phaùt taâm,
Boán laø hoaëc coù vò Boà taùt,
Daïy baûo maø phaùt taâm Boà ñeà,
Naêm laø thaáy coâng haïnh Boà taùt,
Cuõng thuaän theo haønh maø phaùt taâm,
Coù ngöôøi nhôø vaøo boá thí roài,
Sinh thieän maø phaùt taâm Boà ñeà,
Coù ngöôøi thaáy thaân töôùng cuûa Phaät,
Hoan hyû maø phaùt taâm Boà ñeà,
Nhôø vaøo baûy loaïi nhaân duyeân naøy,
Maø phaùt taâm Boà ñeà tu ñaïo.
Phaät khieán cho phaùt taâm, laø Phaät duøng Phaät nhaõn quaùn xeùt chuùng sinh, bieát thieän caên cuûa hoï thuaàn thuïc coù theå coù naêng löïc ñaït ñöôïc quaû vò
SOÁ 1521 - LUAÄN THAÄP TRUÏ TYØ BAØ SA - Quyeån 3 136

Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ngöôøi nhö vaäy, Phaät daïy baûo laøm cho phaùt taâm vôùi lôøi nhö vaäy: Naøy ngöôøi thieän nam! Nay coù theå phaùt taâm laø cöùu ñoä chuùng sinh ñang khoå naõo! Hoaëc laïi coù ngöôøi soáng ôû trong ñôøi aùc tröôïc, thaáy phaùp saép bò huûy hoaïi, vì mong baûo veä cho neân phaùt taâm suy nghó nhö vaäy: Laï luøng thay! Töø voâ löôïng voâ bieân traêm ngaøn vaïn öùc A-taêng-kyø kieáp ñeán nay, chæ coù moät ngöôøi ñi giöõa hai nôi vöôït ra khoûi ba coõi, laáy boán Thaùnh ñeá laøm baäc Ñaïi ñaïo sö, bieát kho taøng cuûa naêm loaïi phaùp thoaùt khoûi saùu ñöôøng, coù baûy loaïi chaùnh phaùp raát quyù baùu, thöïc haønh saâu vaøo taùm giaûi thoaùt, duøng chín boä kinh ñeå giaùo hoùa, coù ngöôøi Ñaïi löïc thuyeát ra möôøi moät loaïi coâng ñöùc, kheùo leùo xoay chuyeån möôøi hai nhaân duyeân noái tieáp nhau, giaûi thích veà möôøi ba phaùp trôï Thaùnh ñaïo, coù möôøi boán giaùc yù raát quyù baùu, loaïi boû möôøi laêm loaïi tham duïc, ñoàng thôøi ñaït ñöôïc möôøi saùu taâm giaûi thoaùt voâ ngaïi, ra khoûi möôøi saùu ñòa nguïc cuûa chuùng sinh, vaø thaân coù möôøi baûy loaïi ñaày ñuû, möôøi taùm phaùp baát coïng, kheùo phaân bieät möôøi chín ngöôøi an truù trong quaû, kheùo phaân bieät bieát roõ veà ngöôøi Höõu hoïc, A-la-haùn, Bích-chi-Phaät vaø Chö Phaät, chính laø hai möôi caên. Taâm Ñaïi Bi laø chuùa cuûa Ñaïi töôùng, chuùa cuûa Ñaïi chuùng, laø ñaïi y vöông, laø Ñaïi ñaïo sö, laø Ñaïi thuyeàn sö. Laâu laém môùi coù ñöôïc phaùp naøy, thöïc haønh khoå haïnh, laøm ñieàu khoù laøm môùi coù ñöôïc phaùp naøy, maø nay saép bò huûy hoaïi, mình neân phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, gieo troøng thieän caên saâu daøy ñöôïc thaønh töïu Phaät ñaïo, khieán cho phaùp toàn taïi laâu daøi traûi qua voâ soá A-taêng-kyø kieáp. Laïi trong thôøi gian thöïc haønh Boà taùt ñaïo, hoä trì voâ löôïng giaùo phaùp cuûa Chö Phaät cho neân chòu khoù thöïc haønh tinh tieán. Hoaëc laïi coù ngöôøi thaáy chuùng sinh khoå naõo ñoïa ñaøy, thaäy ñaùng thöông xoùt vì khoâng ai cöùu giuùp, khoâng choán quay veà, khoâng coù nôi naøo nöông töïa, löu chuyeån trong sinh töû traûi qua ñöôøng aùc ñaày nhöõng hieåm naïn, coù nhieàu giaëc thuø, nhöõng loaïi thuù döõ truøng ñoäc, sinh töû voâ cuøng sôï haõi, caùc loaïi aùc quyû... Thöôøng coù nhieàu gai goùc cuûa buoàn lo khoå naõo, hoá saâu cuûa aân aùi bieät ly-oaùn thuø hoäi tuï, doøng nöôùc cuûa söï vui veû an laønh thaät laø khoù coù ñöôïc, raát laïnh leõo raát noùng böùc nhöng moät mình ñi trong caûnh aáy, ñoàng troáng khoâng moät boùng raâm khoù maø ñöôïc ñoä thoaùt. Chuùng sinh ôû trong nhöõng tình caûnh nhieàu sôï haõi, khoâng coù ngöôøi naøo cöùu giuùp che chôû daãn daét, thaät ñaùng thöông xoùt. Thaáy chuùng sinh nhö vaäy, vaøo trong ñöôøng aùc hieåm cuûa doøng sinh töû naøy nhaän chòu nhöõng noãi khoå naõo. Vì loøng Ñaïi Bi cho neân phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, phaùt lôøi nguyeän nhö vaäy: Toâi seõ laøm ngöôøi cöùu giuùp cho ngöôøi khoâng coù ai cöùu giuùp, laøm choán quay veà cho ngöôøi khoâng coù choán quay veà, laøm

nôi nöông töïa cho ngöôøi khoâng coù nôi nöông töïa. Toâi ñöôïc ñoä roài seõ ñoä chuùng sinh, toâi ñöôïc thoaùt roài seõ cöùu thoaùt chuùng sinh, toâi ñöôïc yeân oån roài seõ laøm cho chuùng sinh yeân oån!. Laïi coù ngöôøi chæ töø ngöôøi khaùc maø

nghe, duøng taâm tin töôûng öa thích, phaùt taâm ñaïo voâ thöôïng suy nghó nhö vaäy: Mình neân tu taäp phaùp thieän khoâng giaùn ñoaïn, hoaëc coù leõ thuoäc veà phaàn vò Taát ñònh ñaït ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn, nhôø quy tuï caùc coâng ñöùc thuaàn thuïc thieän caên, coù leõ ñöôïc gaëp Chö Phaät hoaëc ñöôïc gaëp caùc baäc Ñaïi Boà taùt, coù naêng löïc bieát chuùng sinh coù caùc caên lôïi ñoän, taâm saâu xa vaø taùnh ham muoán ñuoâi sai bieät, kheùo laùo bieát phöông tieän ñöôïc söï baûo veä cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Ngöôøi coù naêng löïc laøm Phaät söï bieát mình phaùt nguyeän, thieän caên thaønh thuïc cho neân khieán an truù trong phaàn vò Taát ñònh, hoaëc laø voâ sinh phaùp nhaãn. Caùc Boà taùt naøy ôû ñòa thöù baûy-thöù taùm-thöù chín-thöù möôøi, nhö Phaät kheùo bieát taâm löïc cuûa chuùng sinh maø daïy baûo khieán cho phaùt taâm, chöù khoâng phaûi vì chæ coù söùc maïnh cuûa nieàm tin vaø öa thích maø daïy baûo khieán cho phaùt taâm. Laïi coù ngöôøi thaáy Boà taùt khaùc haønh ñaïo tu taäp caùc thieän caên ñöôïc che chôû baèng loøng Ñaïi bi, ñaày ñuû phöông tieän giaùo hoùa chuùng sinh, khoâng tieác thaân maïng laøm nhieàu ñieàu lôïi ích, hoïc roäng hieåu nhieàu vöôït haún leân giöõa nhöõng ngöôøi voâ cuøng tuyeät vôøi cuûa theá gian, laøm boùng maùt che phuû cho chuùng sinh meät moûi vaát vaû, an truù trong boá thí-trì giôùi-nhaãn nhuïc-tinh tieán-thieàn ñònh-trí tueä vaø taøm quyù chaát tröïc- nhu nhuyeán ñieàu hoøa, taâm tö thanh tònh voâ cuøng öa thích phaùp thieän. Thaáy ngöôøi nhö vaäy maø daáy leân nghó raèng: Ngöôøi naøy thöïc haønh ñöôïc thì mình cuõng neân thöïc haønh, hoï ñaõ tu nguyeän haïnh thì mình cuõng neân tu, mình vì ñaït ñöôïc phaùp naøy cho neân phaûi phaùt nguyeän naøy! Daáy leân suy nghó nhö vaäy roài phaùt taâm ñaïo voâ thöôïng. Laïi coù ngöôøi thöïc haønh boá thí roäng lôùn, cuùng döôøng Chö Phaät vaø taêng, hoaëc chæ cuùng döôøng Phaät vôùi caùc loaïi aên uoáng-aùo quaàn. Ngöôøi naøy nhôø vaøo haïnh boá thí naøy, nghó ñeán trong quaù khöù caùc vò Boà taùt luoân luoân thöïc haønh boá thí, nhö Vi-lam-ma, Vi-thuû-ña-la, Taùt-baø-ñaøn, Thi- tyø-vöông..., lieàn phaùt taâm Boà ñeà. Duøng phöôùc thieän boá thí naøy hoài höôùng cho quaû vò Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Laïi coù ngöôøi hoaëc thaáy hoaëc nghe veà ba möôi hai töôùng toát cuûa Phaät, loøng baøn chaân baèng phaúng ngoùn tay ngoùn chaân coù xoaùy troøn, giöõa caùc ngoùn tay ngoùn chaân coù maøng da meàm moûng keát laïi vôùi nhau, baûy choã ñaày ñaën, ngoùn tay ngoùn chaân thon daøi, goùt chaân roäng, thaân thaúng vai vuoâng, mu baøn chaân cao baèng phaúng, ñaàu long xoay veà beân phaûi, baép ñuøi troøn laún nhö nai chuùa, caùnh tay daøi quaù ñaàu goái, aâm maõ giaáu

kín, thaân maøu vaøng roøng, da moûng vaø meàm maïi, moãi moät loã chaân loâng chæ moïc moät sôïi loâng, giöõa chaëng maøy coù loâng traéng daøi vaø nhoû, phaàn thaân treân nhö sö töû, vai troøn vaø roäng, döôùi naùch ñaày ñaën bieát ñöôïc muøi vò tuyeät dieäu, thaân vuoâng nhö caây Ni-caâu-laâu-ñaø, ñænh ñaàu coù nhuïc keá, löôõi roäng vaø daøi, phaïm aâm thanh thoaùt, goø maù nhö sö töû, raêng coù boán möôi chieác ñeàu ñaën saùng boùng daøy sít, ñoâi maét maøu xanh bieác, loâng mi nhö töôùng cuûa traâu chuùa... Nghe hoaëc thaáy töôùng toát cuûa Phaät thì taâm hoan hyû daáy leân nghó nhö vaäy: Mình cuõng seõ ñaït ñöôïc töôùng toát nhö vaäy,

ngöôøi töôùng toát nhö vaäy ñaõ ñaït ñöôïc caùc phaùp thì mình cuõng seõ ñaït ñöôïc. Ngay luùc aáy phaùt taâm Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Döïa theo baûy nhaân duyeân naøy maø phaùt taâm Boà ñeà. Hoûi: OÂng noùi veà baûy nhaân duyeân phaùt taâm Boà ñeà, laø ñeàu ñöôïc thaønh töïu, coù ngöôøi thaønh töïu vaø coù khoâng thaønh töïu sao? Ñaùp: Ñieàu naøy khoâng chaéc chaén thaønh töïu taát caû, hoaëc coù ngöôøi thaønh töïu-coù ngöôøi khoâng thaønh töïu. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì caàn phaûi giaûi thích roõ raøng. Ñaùp: ÔÛ trong baûy nhaân duyeân phaùt taâm, Phaät daïy baûo khieán cho phaùt taâm, Baûo veä phaùp cho neân phaùt taâm, Vì thöông xoùt cho neân phaùt taâm, Ba haïng ngöôøi phaùt taâm nhö vaäy, Nhaát ñònh phaûi ñeán ñöôïc thaønh töïu, Boán haïng ngöôøi phaùt taâm coøn laïi, Khoâng chaéc chaén ñeàu ñöôïc thaønh töïu. Trong baûy loaïi phaùt taâm naøy thì Phaät quaùn xeùt caên baûn taâm thieän cuûa chuùng sinh aáy, daïy baûo khieán cho phaùt taâm nhaát ñònh ñöôïc thaønh töïu, bôûi vì khoâng noùi suoâng. Neáu vì toân troïng Phaät phaùp, vì muoán baûo veä giaùo phaùp, hoaëc coù taâm Ñaïi Bi ñoái vôùi chuùng sinh, thì ba loaïi phaùt taâm nhö vaäy chaéc chaén ñöôïc thaønh töïu, bôûi vì coù goác reã saâu daøy. Coøn laïi nhôø Boà taùt daïy baûo khieán cho phaùt taâm, thaáy coâng haïnh cuûa Boà taùt thöïc haønh maø phaùt taâm, nhôø vaøo haïnh boá thí roäng lôùn maø phaùt taâm, hoaëc nghe hoaëc thaáy töôùng toát cuûa Phaät maø phaùt taâm, thì boán loaïi phaùt taâm naøy phaàn nhieàu laø khoâng thaønh töïu. Hoaëc coù ngöôøi thaønh töïu, nhöng goác reã coøn nhoû nhoi yeáu ôùt.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.